

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Un distins general al țării dl. N. Samsonovici despre preoțime.

În revista „Lumea Militară”, un distins general al țării și șef al Marelui Stat Major, d-l N. Samsonovici, publică niște păreri ale D-sale despre rolul preoțimei românești, pe cari nu le putem lăsa nerelevante fiind nu numai absolut juste ci și calde, flori pentru suflet mare și înțelegător. Iată ce spune acest ostaș:

„Religia este muzica sufletului. Morala ei, face pe credincioși să poarte cerul în inimi. Înainte de a fi un mit, biserica trebuie să fie sursa pregătirii morale a națiunii. Se cere ca slujitorii lui Dumnezeu să fie luminați și deasupra nevoilor de toate zilele. Se cere să nu-și frece coatele alături de masa muritorilor, pentru a-și câștiga existența. Se cere să nu depindă, ei și ai lor, de mila celor din jur. Ca și corpul profesoral, slujitorii altarelor trebuie să rămână departe de preocupări de altă natură, decât acele de ordin spiritual. Numai în aceste condițiuni ei vor putea coborî senini în mijlocul nostru, pentru a propovădui adevărul divin și a răspândi morala de care tineretul are atâta nevoie pentru formarea lui.”

Un medic trebuie să aibă auz bun, pentru că altcum nu aude zgomotul normal sau anormal al funcționării organelor interne ale trupului.

Unui soldat pe lângă o temeinică cultură i se cer ochi sănătoși și ageri cari să vadă bine și din aproape ei în depărtare, pentru că altcum nu poate deosebi esențialul de accesoriu.

Corpul preoțesc cade ceva mai depărtător pe linia de observație a unui șef de armată, dar D-sa prin rândurile de mai sus, ne dovedește clar, că are și dragoste și ochi buni

pentru biserică și pentru slujitorii ei. Ce mângâiere este pentru noi preoții, ca într-o vreme când atâția caută să diminueze rolul și binefacerile religiei fără să poată justifica până la evidență părerile lor, un distins și conducător general al Țării spune că: „religia este muzica sufletului” și „morala ei face pe credincioși să poarte cerul în inimi”. În felul acesta nu poate vorbi decât un om, care a gustat din plin duceața credinței hotărâte și neșovăitoare în Dumnezeu. Cuvintele acestea ale unui ostaș sus pus, sunt un puternic îndemn pentru sămănătorii de credință creștină strămoșească să muncească înainte cu zel și devotament pentru că din ostănelile și truda lor, se încheagă muzica sufletului credința în Dumnezeu. Dar îndemnul la credință va prinde rădăcini și în numeroasele inimi ale ostașilor, cari i se vor îndeplini datoriile lor încălzite de focul credinței.

Domnul general Samsonovici, în afară de cuvintele frumoase spuse despre rolul credinței pe care o slujim și-a câștigat dragostea și stima preoțimei și prin o altă constatare. Preoțimea ca și în trecut și azi suferă mult, extrem de mult în privința situației materiale. Această preoțime se zbate mult între jurământul făcut bisericii și între dragostea care o leagă de familie. Vor fi fost, trebuie să admitem și de acei oameni cari s'au strecurat în corpul preoțimei pentru o bucată de pâine dar cei mai mulți preoți au intrat în slujba bisericii nu pentru pâine, ci pentru convingerea lor pentru dragostea lui Hristos, așteptând cu răbdare timpul când societatea, în mijlocul căreia trăiesc, va recunoaște că vrednic este lucrătorul de plata sa.

În această privință, D-l general, are o atitudine ostășească și mărturisește clar, că dacă preoțimea are datoria să se facă tuturor

toate ca să-i dobândească pe toți, se cere ca acești slujitori „să nu-și frece coatele alături de masa muritorilor pentru a-și câștiga existența. Se cere să nu depindă, ei și ai lor, de mila celor din jur“.

Văduvele, orfanii preoților și ceata mare a preoților, cari luptă cu atâtea nevoi grele, Vă trimit cuvinte de mulțumire, Domnule general, pentru această multă recunoștință și compătimire. Vă asigurăm că constatările D-Voastră nu vor peri niciodată, ci ele vor ocupa loc de cinste în cartea preotului-poet care va descrie într'o formă literară captivanta viață trudită și plină de lipsuri ale atâtor preoți.

Domnule general, ne întăriți un vis frumos care se va realiza atunci când se vor ivi în jurul D-Voastră multe suflete nobile ca al D-Voastră, ca preotul să fie „senin“ „când se coboară în mijlocul nostru, pentru a propovădui adevărul divin și a răspândi morala de care are lipsă tineretul în fo marea lui.“

În fruntea trupelor franceze care veniseră la noi în Banat, cunoscusem un general francez, care zilnic cerceta biserica lui și se împărtășa cu sfintele taine. Îl văd și acum înaintea ochilor, un om bine legat cu fața bronzată, cu ochii ageri și scurt la vorbă. Credința lui manifestată pe față m'a impresionat extrem de mult și mi-a dat noi puteri sufletului. Și totuși par'că bucuria sufletului meu nu era completă eu visam la generalul român care să vie la altarul la care slujesc eu cu miile de frați ai mei preoți. D-l General N. Samsonovici, prin articolul D-sale publicat în revista „Lumea Militară“, mi-a adus, mie și fraților mei preoți, această profundă bucurie.

Dr. Ștefan Cioroianu
protopop.

Comemorarea martirilor Horea, Cloșca și Crișan.

Situația țăranilor români din Ardeal, în preajma anului 1784, când se deslănțue revoluția celor 3 eroi: Horea, Cloșca și Crișan, era cutremurător de tristă. Iobagi pe moșiile magnaților unguri, asupriți, batjocoriți și fără nădejdea unei eliberări, ei duceau o viață asămănătoare cu a vitelor.

Când gemeau mai crunt sub cnutul robiei, ei trimit delegați, — țărani din mijlocul lor, — la puternicul împărat Iosif al II-lea în anii 1779, 1780 și 1782. Printre acești țărani isteți, conducătorul era Nicolae Ursu supranumit Horea.

Demersurile românilor pe lângă puternicul împărat, nu au rămas fără echou și Iosif al II-lea, a dat ordin ca vecsațiunile neomenești asupra Românilor din Ardeal și iobăgia să înceteze. Dar dela Viena peste Budapesta până în Ardeal, ordinele împărătești aveau răgaz să fie uitate și nu se mai executau. Persecuțiile ungarilor față de țărani români, se întetiră, fapt, care făcu pe Horea capul mișcării de desrobire, ca împreună cu Cloșca și Crișan, să recurgă la violență. Chemarea și strigătul de revoltă al celor trei căpitani, a făcut ca un popor înfometat după dreptate să alerge sub steagul desrobitorilor.

Furia Moșilor nu cunosc margini. Împăratul Iosif, care la început simpatiza cu justele cereri ale Românilor, dădu ordin armatei, ca revolta să fie înăbușită în sânge. Capii ei, Horea și Cloșca, fură frânți în mod barbar pe roată la Alba-Iulia, iar Crișan se sinucise în închisoare. Astfel se încheie într'o apoteoză de sânge, viața celor trei martiri ai românilor ardeleni cari cu jertfa vieții lor au arătat dreptul la viața liberă al românilor.

Sărbătorirea memoriei celor 3 căpitani, este un act de pietate și o mare lecție din care se desprinde concluzia, că neamul românesc este dator să-și apere demnitatea și drepturile cu ultimul sacrificiu de câte ori ele ar fi nesocotite.

Români din orașul Arad, ai căror strămoși au luptat sub conducerea lui Horea, au comemorat cu ziua de 28 Februarie a. c. când s'au împlinit 150 de ani dela executarea celor 3 martiri, cu un fast deosebit de impunător.

Parastasul în catedrală a fost slujit de P. S. Sa Episcopul Grigorie, asistat de consilierii eparhiali și preoțimea parohială, fiind de față autoritățile, civile, militare, reprezentanții diferitelor instituții și public numeros. La fine a vorbit cu însuflețire, părintele M. huț, scoțând în relief datorința generației de acum și din viitor, de-a cultiva cu căldură sentimentele de iubire față de neamul și biserica noastră.

În școli câte un membru din corpul didactic, a vorbit elevilor despre însemnătatea zilei.

Dela biserică publicul a mers la liceul Moisa Nicoară, unde în sala festivă s'a comemorat amintirea martirilor din revoluția lui Horea.

Întâiul vorbitor a fost P. S. Sa Episcopul Grigorie, care printr'o cuvântare de forță, ne-a dat o minunată lecție de eroism național, arătând întreaga gamă de suferințe, urmată de o mare desnădejde a românilor ardeleni, până

în 1784, când masa Moșilor și a județelor vecine, s'au ridicat împotriva impilatorilor, cerând dreptate. P. S. Sa insistă ca ceea ce strămoșii noștri au consfințit cu munca și jertfa lor, să păstrăm ca un sfânt patrimoniu în toate fibrele vieții noastre.

În numele „Astrei” și F. O. R-ului, a vorbit A. Crișan, dir. liceului de băieți, spunând că martirajul lui Horea, Cloșca și Crișan, a fost și este pentru români, simbolul luptelor pe cari românii trebuie să le mai dea până își vor afirma posibilitatea de viață în țara lor proprie. În numele Asociației clerului A. Șaguna, a vorbit cu temei părintele Dr. Gh. Ciuhandu, documentând că cei mai sinceri tovarăși de luptă ai căpitanilor din 1784 au fost preoții ortodoxi. Profesorul N. Blaga a vorbit în numele Institutului social „Banat-Crișina”. N. Cristea în numele învățătorilor. C. Popa în numele internașilor din timpul războiului, Dr. Petruț în numele Ligii Antirevizioniste. După masă s'a ținut festival la Palatul Cultural, unde a conferențiat despre importanța zilei inginerul Cărpinișan și s'au declamat mai multe poezii patriotice.

— BCU Cluj / Central

Mântuirea prin Biserică și Osânda Desbinătorilor.

De când există lumea, nici o problemă nu a interesat mai mult pe oameni ca și învățătura și lucrarea mântuitoare a Domnului nostru Iisus Hristos. Mântuitorul a lăsat bisericii darurile mântuitoare și învățătura Sa divină, dar cu toate acestea unii nu cred în rolul lăsat bisericii de Mântuitorul.

Noi ne dăm seama că, Mântuitorul a chemat toată lumea la mântuire, deci spre acelaș scop, dar a voit ca oamenii să ajungă acest scop prin năzuinți înfrățite dar sub conducerea unor persoane înzestrate cu dreptul de a învăța, cârmui și sfinți.

Iată pe scurt adevărul acesta dovedit cu Sf. Scriptură. Mântuitorul trimite pe cei 12 apostoli la propovăduire, dar le dă autoritate, vază mare de învățători când le zice: „Cel ce ascultă pe voi, pe Mine mă ascultă, și cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă” (Luca 10 v. 10). Dar Mântuitorul obligă pe toți să asculte de apostoli: „Cel ce va crede și se va boteza, se va mântui, iar cel ce nu va crede se va osândi” (Marcu 16 v. 16).

Apostolii au primit dela Domnul asigurarea, că în munca lor învățătorescă nu vor

greși: „Și iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului” (Matei 28 v. 20). Domnul îi asigură și de sprijinul special al Duhului Sfânt: „Iar când va veni Acela, Duhul adevărului, va povățui pe voi la tot adevărul” (Ioan 16 v. 13).

În credința aceasta au lucrat sfinții apostoli că ei au o misiune specială. Sf. Pavel grăiește despre: „darul ce mi-s'a dat Mie dela Dumnezeu ca să fiu eu slujitor lui Iisus între neamuri” (Rom. 15 v. 15—16).

Sf. Petru zice că ei sunt martori și Duhul sfânt: „despre învățăturile Domnului” (Fapte 5 v. 32). Iată prin urmare că Apostolii învățau cu putere, cu drept, cu dar special și numai în chipul acesta înțelegem că nu toți au drept să învețe, ba au datorita să asculte: „Iar de nu ascultă cineva de cuvântul nostru, din epistola aceasta, pe acela să-l însemnați și să nu mai aveți cu el nici un amestec, ca să se rușineze” (II Tes. 3 v. 14).

Iată cu ce autoritate și prestigiu au dreptul să învețe apostolii și urmașii lor, episcopii.

Dar apostolii și urmașii lor au primit nu numai drept de învățare în biserică, ci și dreptul de cârmuire a sufletelor. Iată ce zice Mântuitorul: „Amin grăiesc vouă, ori câte veți lega pe pământ, vor fi legate în cer și ori câte veți deslega pe pământ, vor fi deslegate în cer” (Mat. 18 v. 18).

Tot în această legătură zice Mântuitorul că dacă nu putem pe cale pacinică să aranjăm o neînțelegere ce avem cu cineva, atunci să ne adresăm bisericii și dacă celce ne-a greșit nu va asculta nici de biserică: „să-ți fie ție ca un păgân și vameș” (Mat. 18 v. 17).

Acum să vedem înțelesul. A lega și a deslega înseamnă, că ceea ce apostolii și urmașii lor declarau ca obligator moralicește, aceasta și în fața lui Dumnezeu era obligator. Cuvintele: „*Celcenu ascultă nici de biserică*” înseamnă că biserica în chestii sufletești când ceva este îndoelnic, are puterea și dreptul de a da hotărâri cărora toți trebuie să se supună. Și în adevăr Mântuitorul cu înțelepciune divină bine a făcut că a așezat în biserică o putere care să învețe și de care să asculte toți, căci altcum s'ar face desbinări peste desbinări și adevărul ar fi primejduit.

Dar biserica are și putere sfințitoare, primind dela Mântuitorul mijloacele vieții harice, adică ale vieții trăite în ascultare de Dumnezeu. Mântuitorul a așezat tainele sfinte, cum de pildă a așezat taina sfintei împărtășiri și taina iertării păcatelor. Cu privire la aceasta zice Mântuitorul:

„Luați Duh Sfânt, cărora veți ierta păcatele se vor ierta lor și cărora le veți ține, vor fi ținute“ (Ioan 20 v. 22—23).

Vedem prin urmare, că trei puteri mari a lăsat Mântuitorul bisericii: puterea învățării, a cărmuirii sufletelor și a sfințirii sufletelor. Aceste trei puteri se cuprind împreună în cuvintele Domnului: „Mergând *învățați* toate neamurile, *botezându-le...* și *învățându-le să păzească* toate“ (Mat. 28 v. 19—20). Deci Mântuitorul dă dreptul învățării, al sfințirii (botezându-le) și al cărmuirii, obligând pe cei mulți să „*păzească* toate“.

Din toate acestea vedem, că dacă Mântuitorul a așezat puteri să învețe, cărmulască și sfințească, iar alții să asculte, să se lase cărmuiți și sfințiți, aceasta înseamnă că a voit ca creștinii să fie organizați într-o societate cu drepturi și datorii.

Și Mântuitorul spune, că această organizare a bisericii va sta până la sfârșitul veacurilor și nici porțile iadului nu o vor birui (Mat. 16 v. 18). Apostolii știau acest adevăr și de aceea și-au pus urmași: episcopi și preoți. Sfântul Pavel a sfințit pe Tit și Timotei, iar lui Tit i-a rânduit să sfințească pe alții (Fapte 14 v. 22 l. Tim. 1 v. 3 apoi Tit 1 v. 5).

Dar cu toate dovezile ce le-am adus despre drepturile ce le-a dat Mântuitorul bisericii, vedem că unii se leapadă de biserică și umblă de capul lor, ca și cum și alții ar avea dreptul de a învăța, sfinți și cărmui. Dar ei se înșală și cad în cursă ca și acel vultur despre care am citit nu de de mult.

Intr-o carte ziditoare de suflet am cetit, că un tren cu călători se opri odată într-o pădure lângă coliba unui macagiu. Un călător se dete jos și se apropiase de o stâncă unde văzuse un vultur. Când s'a dat mai a proape de vultur, acesta începu să sboare.

Cu toate acestea, vulturul nu se înalță în văzduhul luminos, deasupra crestelor acoperite cu zăpadă. Urcat la câțiva metri, își dădu drumul căzând greoiu. Călătorul alergă spre locul unde pasărea se lăsase, ca să vadă cauza acestei căderi.

Vai! vulturul era legat, căci căzuse în cursa vicleană ascunsă în iarbă. De atunci trăia în lăntuit, lipsit de bucuriile libertății în înalțul cerului.

Așa s'a întâmplat și multor creștini cari mai ales după războiu, în dorul mare de libertate, au alunecat în cursa vicleanului. Ei au crezut că ieșind de sub aripile ocrotitoare ale Bisericii și aruncându-se în brațele unor oameni interesați și vrăjmași ai Bisericii, — vor fi

mai la largul lor. Dar s'au înșelat căci părăsind biserica, ei au pierdut nădejdea mântuirii.

Așa pătesc toți aceia cari se împotrivesc Bisericii. Zadarnic spun ei cuvintele: „Vede Domnul“ și „Știe Domnul“. Zadarnic spun ei: „Incredințarea mea o am dela Domnul“, căci și Mântuitorul a avut 12 apostoli iar aceștia au pus pe urmașii lor în fruntea Bisericii. Și nici că se putea ca Mântuitorul să lase învățăturile și tainele Sale pe mâna ori și cui.

Pentru ca cineva să fie sigur de mântuirea sa, trebuie deci să fie membru, fiu ascultător al Bisericii.

O întrebare mare se pune acum fiecărui creștin care vrea să fie sigur de credința sa și să se convingă că el este pe calea cea bună. Întrebarea este aceasta: cum se face că la începutul creștinismului bisericele în Ierusalim, Antiohia, Efes, Corint și Roma s'au dezvoltat la fel, având aceleași adevăruri ale credinței și reguli ale moralei și aceeași organizare?

Întrebarea am putea-o lărgi și mai mult zicând, cum se face că și azi avem aceleași adevăruri ale mântuirii și aceleași norme de conducere? Noi răspundem ca să înțelegă toți: Evanghelia Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos cuprindea adevăruri hotărâte și bine limpezite și era propovăduită de Biserică! Mântuitorul când a zis către apostoli: „*mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia*“ (Marcu 16 v. 15), a poruncit apostolilor să propovăduiască lumii adevăruri ce nu se pot schimba, ci trebuiesc primite fără schimbare arătând că „*cei-ce vor crede și se vor boteza se vor mântui, iar cei-ce nu vor crede se vor osândi*“ (Marcu 16 v. 16). Biserica a fost aceea care a grijă de aceste adevăruri. Dacă ea nu era, nu s'ar fi putut păstra adevărul.

Și sfinții apostoli cu sfințenie au propovăduit Evanghelia neschimbată și nemodificată. Ei anume spun, că învățătura lor nu este dela oameni ca de pildă sf. Pavel care zice: „Pavel apostol, nu dela oameni, nici prin om, ci prin Iisus Hristos și Dumnezeu Tatăl“ (Galat. 1 v. 1). Acelaș apostol zice: „*Au nu sunt apostol? Au nu sunt slobod? Au nu pe Iisus Hristos Domnul nostru L-am văzut*“ (I. Cor. 9 v. 1). Cei cari propovăduiau nu grălau în numele lor personal și nu erau singuri, ci erau una cu cei ce s'au încreștinat.

Pe vremea aceasta trimișii bisericilor aveau nevoie de scrisori de recomandare spre a se legtima, în fața altor biserici. Sf. Pavel scrie Corintenilor că el nu are nevoie de scrisoare de recomandare, căci pecetia apostoliei lui sunt ei (II. Cor. 3 v. 1—3). La si-

nodul din Ierusalim el este recunoscut de ceilalți apostoli: „Și cunoscând darul cel dat mie Iacov și Chifa și Ioan, cari se socoteau a fi stâlpi, au dat mie și lui Varnava dreapta împărțării” (Galat. 2 v. 9).

Și câtă grije au avut sfinții apostoli ca sfânta Evanghelie să nu poată fi schimbată. Chiar pe vremea apostolilor au fost adunate la olaltă cele mai însemnate articole de credință și cei ce veneau la botez, trebuiau să le cunoască.

Sfântul Ireneu episcopul Lugdunului (190 după Hr) a fost măiestrul episcopului Policarp din Smirna, iar Policarp a fost ucenicul sfântului evanghelist Ioan. Ei bine, Vă întreb știți ce zice sf. Ireneu? Iată cuvintele lui: „Biserica dela apostoli a luat credința... și aceasta credință și azi o păzește Biserica cu o astfel de grije ca și cum ar locui într-o singură casă, când noi știm că este răspândită în toată lumea și crede în tr'ansa (în acea credință) cași când ar avea un singur suflet și o singură inimă; o vestește și o lasă moștenire neschimbată, cași când ar avea numai o gură... Nici cel mai mare cuvântător bisericesc nu poate vesti altceva, căci nimeni nu este mai mult decât învățătorul și nici cel slab de minte nu are voie să lase ceva din învățătura tradițională (moștenită) împotriva ereziilor (I. 10).

E limpede: vedem că în vechea biserică se păstra și aceea învățatură.

Vedem și din cele arătate că nu mai prin Biserică a voit Domnul să țină la olaltă pe cei ce cred în tr'ansul. Mântuitorul voia să moară ca să adune într'una pe fiii cei risipiți ai lui Dumnezeu” (Ioan 11 v. 52). Iar scopul bisericei îl arată astfel în rugăciunea arhierescă: „Părinte sfinte, păzește-i pe dânșii întru numele Meu pe cari i-ai dat Mie, ca să fie una precum și noi” (Ioan 17 v. 11). Aici se vede limpede, că Domnul cere pentru toți ascultarea de aceleași învățături și de aceiași conducători. Cu mult mai bine se vede aceasta din textul dela Ioan 17 v. 20-22: „Și nu numai pentru aceștia mă rog, ci și pentru cei ce vor crede prin cuvântul lor în Mine, ca toți să fie una, precum tu Părinte, întru Mine, și Eu întru Tine, ca și aceștia întru Noi una să fie, ca să creadă lumea că Tu M'ai trimis.” Acum e limpede, Domnul cere la Ioan 17 v. 11 ca să fie unacei ce deja sunt ai Lui și cred în El, iar la Ioan 17 v. 20 cere ca și cei ce vor crede în El una să fie. Deci Domnul nu cere numai să creadă creștinii în El, ci peste credință le cere și

alte cerințe: să conlucre frățeste în biserică și să fie solidari în toate.

În adevăr cine citește Faptele apostolilor vede, că îndată după înălțarea Domnului, apostolii au atras multă lume de oameni cari credeau la fel și se supuneau apostolilor, cari au ales pe Matia în locul lui Iuda. După o vorbire mai mare, ca la trei mii de suflete s'au adăugat lor în aceea zi (Fapte 2 v. 41). „Și erau așteptând întru învățătura apostolilor, și întru împărțare și întru frângerea pâinei și întru rugăciuni” (2 v. 42). „Și toți cei ce au crezut erau la aceeași și aveau toate de obște” (2 v. 44).

Vedem din cele spuse aici, că Biserica din Ierusalim era alcătuită, înființată de apostoli; ei au cârmuit-o, ei au sporit numărul credincioșilor, cari nu erau o turmă împrăștiată, ci oameni a căror viață se întemeia pe aceeași credință și se împletea minunat și în alte privințe. Ei nu mergeau la întâmplare la unul sau la alt apostol, ci îi mâna legătura dragostei la aceiași apostoli, cari făceau slujbele. Era o comunitate organizată.

E bine să ne însemnăm că Mântuitorul Iisus Hristos nu asemănă niciodată Biserica Sa cu oarecari grupări, adunări neorganizate, ci totdeauna cu ceva organizat, cu chipul unor înfrățiri cari sunt una: o împărăție, un ospăț, o cetate, o vie etc. Domnul arată și cerințele și legăturile cari fac ca această comunitate, această înfrățire să fie una. Aici la locul întâi este credința, care trebuie să fie aceeași, căci cel ce nu o primește nu se mântuește (Marcu 16 v. 16) Tot aici este și acelaș botez și acelaș Dom. (Efes. 4. v. 5) și aceeași împărțare.

Biserica după sf. Pavel este trupul mistic al lui Hristos (Efes 1 v. 22). În felul acesta biserică este acea organizare, care ne asigură că suntem pe calea cea bună și ne ferește de greșeli și împărecheri. Biserica face cu puțință viețuirea pacinică, armonică și ne dă darurile mântuitoare prin Sf. Taine.

Și așa era în biserică veche. Credincioșii ei credeau morțș în adevărurile propovăduite de Hristos Domnul nostru și primeau darurile Sfintelor Taine. Ei ascultau de cârmuitorii Bisericei, și pentru adevăr au suferit mult. Episcopi, preoți și laici (mireni) și-au jertfit viața pentru „Evanghelia Domnului nostru Iisus Hristos.

„Biserica este stâlpul și întărirea adevărului” zice sf. Pavel (I. Tim. 3 v. 15). Aceasta este o concluzie a celor spuse de noi până aici, concluzie pe care o găsim în cuvintele dumnezeescului apostol Pavel. Când

vedem deci rolul cel mare al Bisericii în păstrarea învățaturii și a darurilor divine, cum cutează cineva să se împotrivescă Bisericii și cârmuitorilor ei?? Această îndrăsneală, ori de unde ar veni, este de neiertat. Ea nesocotește cuvintele sf. Pavel: „Și vă rog pe voi fraților, pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos, ca toți să grațiți aceeași și să nu fie între voi împărecheri, ci să fiți întemeiați într'un gând și într'o înțelegere... Au doară s'a împărțit Hristos? Au Pavel s'a răstignit pentru voi? Sau întru numele lui Pavel v'ați botezat? (I. Cor. 1 v. 10 și 13).

Acelaș sfânt apostol zice către Romani: „Și vă rog pe voi fraților, să vă păziți de cei ce fac împărecheri și smintele împotriva învățaturii, care voi v'ați învățat și vă feriți de ei“ (Rom. 16 v. 17).

După acestea am ajuns să răspundem la întrebarea ce ne-am pus la început: cum se face, că la începutul creștinismului bisericile din Ierusalim și Antiohia, Corint, Roma etc. s'au dezvoltat la fel, având aceleași adevăruri de credință și morală?? Este ușor a răspunde așa: pentru că toți membrii bisericii s'au supus învățăturilor și disciplinei ei, pentru că au crezut la fel și s'au supus cârmuitorilor bisericești.

Oricine deci ar veni și ar începe o mișcare creștină pe socoteală proprie, vine în contradicție cu practica veche a creștinilor și cu viața Bisericii. Astfel și preotul Iosif Trifa din Sibiu s'a scos pe sine din Biserica lui Hristos și prin aceasta a călcat chiar poruncile Domnului nostru Iisus Hristos.

Mântuitorul a spus: „Cel ce vă ascultă pe voi pe Mine Mă ascultă și cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă“ (Luca 10 v. 16). Tot Mântuitorul dă Bisericii dreptul de a pedepsi pe cei ce nu ascultă, zicând: „Și de nu va asculta nici de Biserică să-ți fie fie ca un păgân și vameș“ (Matei 18 v. 17).

* * *

Credincioșii noștri trebuie să-și dea seama că au, datorie să asculte de Biserică și cârmuitorii ei. Sf. Clemente Romanul la sfârșitul veacului întâi după Hristos în o epistolă a sa către Corinteni, spune că Hristos a pus apostoli iar apostolii au pus pe episcopii Bisericii și astfel o mare greșală fac aceia cari nu respectă pe episcopi și alți capi bisericești. (cap. 44). Sf. Clemente își începe scrisoarea așa: „Biserica lui Dumnezeu, care este în Roma, către Biserica lui Dumnezeu care este în Corint. acelora cari din voia lui Dumnezeu prin Domnul nostru Iisus Hristos au fost chemați și sfințiți.“ Acest sfânt deci în mod ho-

tărît cere ca toți să asculte de Biserică și episcopi.

Ostașii Domnului pot învăța mult dela acest sfânt Părinte, căci iață între altele ce mai zice el: „In general în *Biserică trebuie să fie o disciplină ca în oștire*. Să urmărim cu atenție pe soldați, cari slujesc sub comandanții noștri, cu câtă punctualitate, supunere și devotament împlinesc poruncile“ (37, 2). Precum în armată nu poate fi fiecare conducător, ci la locul său, unde l-a rânduit regele, trebuie să-și facă datoria cu supunere, tot așa și în biserică sunt conducători, ale căror porunci cârmulesc viața supușilor. Bărbați, frați să ne oștim cu toată tăria aub cârmuirea fără greșală a Domnului“ (37 I).

De foarte mare însemnătate sunt cuvintele sfântului Ignatie episcopul Antiohiei din Siria (†107 d. H). In epistola sa către Magnezieni, acest sfânt zice: „Năzuiți-vă ca toate să le faceți prin armonia poruncită de Dumnezeu, adică episcopul să cârmuiască Biserica din porunca lui Dumnezeu, presbiterii să lucreze în numele colegiului (societății) apostolilor, iar diaconii, pe cari foarte mult îi iubesc, sunt încredințați cu slujirea lui Iisus Hristos, care din vecie este la Tatăl și se va arăta la sfârșitul lumii“ (6 I).

In scrisoarea sa către credincioșii din Thales încă amintește de episcopi, presbiteri și diaconi, dar zice și mai mult accentuând că: „fără de aceștia nu este Biserică“... „Este deci necesar ca fără de episcop nimic să nu faceți“ (2, 2).

Către credincioșii din Filadelfia scrie: „In vorbirea mea am grațit tare: *Țineți cu episcopul, cu preoții și cu diaconii*“ (7, 1).

Acelaș sfânt zice: „Nu vă înșelați fraților: cel ce urmează desbinarea nu poate dobândi moștenirea împărăției lui Dumnezeu“ (Philad. 3, 2, 3).

Sf. Clement Alexandrineanul (pe la 148-215) spune în scrisoarea sa: „Din cele spuse se lămurește, că nu mai una poate fi biserica adevărată, și anume aceea care în adevăr este veche și în al cărei registru sunt toți aceia cari tind spre adevăr... Acea biserică poate fi numai una având unitate naturală, pe care ereticii ar dori să o desbine în mai multe“ (Stromat. 7 v. 17).

Sf. Irineu (202) episcopul Lionului spune: „Cei ce sunt în afară de biserică sunt și în afară de adevăr“ și astfel: „Cei cari încep desbinări, aceia merg pe căi rătăcite și nu au dragostea lui Dumnezeu“ (Adev. haer. 4, 33, 7).

Origen (†254) zice: „Nimeni să nu se a-

măgească: în afară de această casă adică de biserică, nimeni nu se poate mântui, căci cel ce iese de aici, acela își pricinuieste moartea proprie". (In. Jos. hom. 3 v. 5).

Sf. Ciprian (200—258) episcopul Cartaginei zice: „Biserica este numai una, oricâtă mulțime ar avea din pricina rodniciei sale firești; precum și razele soarelui sunt multe dar alcătuiesc numai o lumină; arborele are crengi diferite dar are aceeași tărie apărută de rădăcină cu îndârjire... și precum dintr'un isvor țâșnesc mai multe pârae. . Desparte raza soarelui de corpul soarelui și odată cu unirea dispore și lumina; taie creanga arborelui și creanga tăiată nu va mai odrăsli; taie pârăul de isvor și se va usca numai decât. Tot astfel și Biserica Domnului ca un isvor de lumină își răspândește razele peste întreg pământul, dar pentru aceasta lumina este aceeași care se răspândește pretutindeni și unitatea corpului luminos nu se oprește; își întinde crengile cu o rodnicie îmbelșugată pe întreg pământul; își trimite pârăile cu prisosință în toate părțile, dar este un singur cap, un isvor..." (De unitate ecclesie 4 v. 5).

Oricine se rupe, se desbină de Biserică, se distruge pe sine pe cum creanga tăiată se nimicește. Părintele Trifa și oricine se desbină de Biserică, iată ce pățește precum zice Sf. Ciprian: „Cel ce se desbină și se lipește de o biserică adulteră (nelegiuită care nu mai e biserică) prin aceasta cade dela făgăduințele pe cari Hristos le-a făcut bisericii și cine *părăsește Biserica lui Hristos nu poate dobândi darurile lui Hristos., Unul ca acesta este strein, af. ră stătător și vrăjmaș.* Nu poate avea pe Dumnezeu de Tată acela care nu are Biserica de mamă. Cel ce este înafară de Biserica, numai așa va scăpa, ca aceia cari au fost afară de barca lui Noe" (De unit. eccl. 6).

Și în alt loc sf. Ciprian zice: „*Fraților să nu ne abată pe noi nimeni din drumul Domnului, nimeni să nu ne desfacă pe noi de Evanghelia lui Hristos, nimeni să nu despartă de Biserică pe fiii bisericii. Să plară cei ce voiesc să plară, să rămână afară de biserică cei ce au ieșit din biserică*" (Epist. 43, 5).

Iată ce zice fericitul Augustin despre Biserică: „Ce folos că mărturisești pe Dumnezeu, că-L cinstești, binevestești și preamdrești, pe Fiul Său îl recunoști și mărturisești că stă deadreapta Tatălui, dar înjuri Biserica Lui." Alipiți-vă deci, iubiții mei, alipiți-vă cu toții cu o voință de Dumnezeu ca de Tatăl vostru și de Biserică care este mama voastră" (In Ps. 88 Sermo 2 v. 14).

Tot fericitul Augustin zice, că chiar cei cari primesc sf. Scriptură dar nu comunică cu unitatea Bisericii, nu sunt în Biserică... „Eu nu aș fi crezut în Evanghelia dacă nu m'ar obliga autoritatea Bisericii universale" (De util. cred. c. 17)*)

Este interesant și foarte însemnat și ceea ce zice sf. Vasile cel Mare: „Slujba divină (cultul) este necesară, dar nu cea înafară de Biserică, ci numai aceea care se face în Biserică (Adunarea lui Dumnezeu). Nu înființați după placul vostru biserici *particulare* și *adunări particulare*. Una este sfânta adunare alui Dumnezeu" (In Ps 28 v. 3).

De încheiere să ne dăm seama, că desbinarea de biserică înseamnă pierzarea, pentru că precum o casă nu se nimicește prin căderea unui perete dacă are temelie tare, așa nici un creștin nu se osândește dacă păcătuind, chiar omor săvârșind, se pocăiește și se îndreptează. Dar precum o casă dacă are temelie stricată, se prăbușește, așa se va prăbuși și creștinul care la temelia credinței sale suferă stricăciune, desbinându-se de Biserică.

Noi să ne ferim de desbinători și să stăm sub ocrotirea Bisericii, care ne asigură mântuirea.

Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

Catehizarea adulților.

Una dintre problemele cele mai grele de rezolvit pe teren moral-catehetic, este fără îndoială „Catehizarea adulților". Și repet, această greutate din pricina, că biserica a pierdut înrăurirea binefăcătoare ce o avea asupra tineretului școlar prin preot, care era sfeșnicul și lumina moralizatoare-catehetică asupra tineretului îndeobște și în special celui ieșit din școala cotidiană confesională și trecut azi în școala primară de stat. Prin acest caracter despărțitor s'a săpat adânc abizul între biserică și școala de stat, unde și în care preotul-catehet este stânjenit în activitatea sa catehetică limitându-i-se orele de catehizație la una sau două ore de catehizație săptămânală.

Dar cu tot neajunsul acesta mare, biserica prin organul său nemijlocit în parohie — preotul, trebuie să-și ajungă scopul său educativ de a învăța și lumina pe toți credincioșii și în special tineretul adult, care va da ca mâine pe credinciosul bisericii noastre.

După vederea mea, catehizarea tineretului adult, ca să fie cu temelie și rezultat îndeplinit, trebuie să se înceapă punându-i-se bază încă de pe bănu-

*) Camillus Mazzella: De Religione et Ecclesia, Praelectiones Scholastico Dogmaticae Romae 1896 p. 502.

cile școlii. Preotul-catehet să stăruie mult în orele de religie asupra vieții practice-morale, ocupând școlarii, pe lângă materialul prescris, cu rugăciuni din cărțile bisericești; explicarea sf. Evangellii, a apostolului Duminicii ce vine; să tâlcue părți din sf. Liturgie și să pună mare pond pe cântarea bisericească. Cu aceste începuturi, predispuând pe elevi cu interes practic pentru școala vieții, când dela 13 ani începând, vor eși în viață să-i poți avea elevi adulți din cari prin catehizare elementară treptat îl vei forma creștini buni, oameni cinstiti și de omenie pentru biserică, societate, neam și țară.

Materialul și forma de catehizare schițat în organul diecezan No. 16/932 în articolul iscălit de cărturarul Episcop și Ierarh al nostru Părintele Grigorie, îl țin deocamdată de de prea vast și prea greu, deoarece în însuș articolul „Catehizarea adulților” se constată, că începând dela etatea adultă s'a cam lăsat în paragină tineretul. Și așa este, dar poate și mai mult; să constatăm noi preoții, că aproape nu s'a făcut mai nimic și nu atât din pricina preotului, cât mai mult din cauza împrejurărilor vitrege, că sustrăgându-se dela biserică școala veche confesională, luându-i-se acest caracter și schimbându l cu titlul lumesc „școala de stat”, ni s'a tăiat aproape toată posibilitatea d'a învăța, respective de a catehiza tineretul adult și a-l face apt pentru biserică și viața de mâine.

Repet e o problemă dificilă, dar biserică e necesită să și-o faciliteze în scopul și interesul credincioșilor săi. Catehizarea adulților nu e altceva, decât creșterea tineretului în spiritul și viața bisericii noastre.

Socotesc catehizarea tineretului adult în următorul chip :

1. Fiindcă școlarii eșiți odată din școală cu greu îi mai poți aduna pe băncile școlii, peste săptămână, iarna, mai ușor; începând însă primăvara, ocupați fiind cu lucrul câmpului, nu se mai pot constrânge, fiind poporul nostru, popor agricol, ne recomandabil, să se adune tineretul adult în Duminică, înainte de vecernie în sf. biserică și acolo să li se facă catehizarea, ca pe vremuri, nu însă mai mult decât o oră, ca să nu l-se răpească tineretului timpul necesar pentru alte distracții lertate de biserică.

2. Ca material introductiv să se înceapă cu rugăciunile învățate în școală. Să se pună mare pond pe rugăciunile : înainte și după masă, de dimineața și seara. Invierea lui Hristos; psalm 50 și 103 Lumină lină; învrednicește; acum slobozește ceea ce ești mai cinstită, poruncile dumnezeiești și bisericești; taiele; împărate ceresc; Sfte Dumnezeule; Tatăl nostru cu rugăciunea Născătoare de Dumnezeu și dacă nu toate de rost dar la început să se cetească fluid și să li se explice ușor cu folos pentru viața creștină

3. Să li se tâlcuiască pe scurt cu o liturgică

poporală însemnătatea Vecerniei a Utreniei și mai târziu să li se facă explicarea sf. Liturgii, dar pe scurt și la înțeles ca s'o poată avea pentru viață. Să li se cetească din sinaxare cele mai de folos pentru viața practică creștină.

4. Să se continue cu tineretul adult cântarea bisericească începută în școala cotidiană, punându-se pond pe cântările bisericești mai ușoare și cunoscute, ca așa tineretul adult învățându-le să le poată cânta cu credincioși în sf. biserică unison, ca în biserică veche.

5. Școlarii din școala cotidiană, precum și tineretul adult, în fiecare Duminică și sărbătoare, când se conduc de către învățător sau catehet la biserică, să meargă doi cu doi la tetrapod, să și facă închinăciunile prescrise cu sărutarea icoanelor hramului ori a praznicului. La sărbători să se ungă toți școlarii și tineretul adult cu sf. unt de lemn, la care preotul să rostească : „Ajutorul tău dela Domnul, care a făcut cerul și pământul;” (prochimenul de Joi seara) iar la finea sf. Liturghii sărutând din nou cele de pe tetrapod să li se împărțiască sf. anaforă.

6. Să li se explice sf. Evangellie din acea Duminică, ori apostolul, dacă acesta se poate aplica tineretului adult și să li se dea povețe practice pentru viață.

Nici decum să nu se admită, ca adulții să comenteze din sf. Scriptură părți cu mai multe înțelesuri, cari îl pot duce la erori de credință. Peste tot socotesc că explicarea sf. Scripturi să nu se facă, preotul poate însă și e de folos a-i într'arma pe adulți cu anumite locuri tari și clare din sf. Scriptură cu cari să se apere la eventuale atacuri sectare.

7. Să li se explice rostul sf. slujbe pe cari le cer credincioșii la anumite ocaziuni. Să li se arate rostul și folosul sf. Taine, cari le primește credinciosul.

8. Să se pună mare pond pe poruncile dumnezeiești și bisericești; faptele îndurării trupești și sufletești, cari pe timpul bisericii noastre vechi formau materialul de frunte al catehizației adulților.

9. Aceste învățături se vor preda în formă dialogică, așa precum uzitau a face filosoffii lumii antice; părinții bisericii noastre și în special marele Catehet Ciril din Ierusalim în catehezele sale; iar mai încoace preoțimea dela sate, care se ocupa cu catehizarea tineretului adult, dela cari ne-a rămas bunul obicei — lege, de a se prezenta tinerii, înainte de cununie preotului, la porunci (slav. boscoroge).

Azi s'a pierdut obiceiul. Eu însă mi-aduc aminte de catehizarea adulților de către preoții vechi.

10. În cadrul acestor învățături se poate forma Cercul sf. Gheorghe, care neavând la bază acestea, nu poate prospera, nici să aducă vreun folos practic pentru credincioșii de mâine.

11. Să li se dea învățături și sfaturi practice de

morală, bunăcuviință și purtare în casa părintească, în societate cu semenii săi și peste tot față de toți cu cari ajunge în viață.

Nici decum să nu se ocupe de ghicitori, ori proverba profane.

12. În fine, preotul-catehet să nu se pogoare dela locul său, ci să țină mult la autoritatea sa d-a învăța și în fața adulților, să nu se uite, că ei rămân tot numai elevi, cu deosebirea că sunt „adulți” iar preotul tot preot și pe deasupra „catehet”.

Deci nu afla cu cale a se numi întrunirile adulților *ședințe* cu *președinte* și *membri*, cari ne duc la devieri și abateri dela obiectul nostru catehetic. Ci să se numiască acelea : *Ore*, ori *cursuri* pentru catehizarea adulților, cari păstrează raportul și respectul dintre preot-catehet și elevul adult.

Acestea ar fi părerile mele modeste și ar fi de dorit, ca Veneratul Consiliu eparhial și cu Prea sfințitul Episcop în frunte să culeagă din experiențele preoțimei spuse în conferințele catehetice și cu bogățiile experiențelor și înaltelor cunoștințe catehetice să elaboreze un plan analitic, după care ar putea ajunge preoțimea la posibilitatea d-a începe o adevărată catehizare a tineretului adult cu folos pentru biserică, neam și pentru afirmarea noastră față de alte popoare, cari au făcut mult pe acest teren.

IOAN NICORESCU
paroh ort. rom.

„Tuturor toate m'am făcut”

Continuare

Tot ele, în colaborare cu soții lor, ar putea activa la crearea unui cămin familiar mai cald, mai atrăgător, mai igienic. Țăranul își petrece noaptea cât și zilele când nu este reținut la munca câmpului, într'o singură încăpere, populată de obicei nu numai de efectivul uman complet al familiei sale, ci și de un întreg convoiu de alte viețuitoare ca: pisică, câne, găini ba câteodată și câte un purcel sau un vițel nou născut. Și nu întotdeauna se restrânge așa de mult fiindcă nu ar avea posibilitatea unei găzduiri mai omenești, căci adeseori mai are încă una sau două camere frumos împodobite cu scoarțe și țesături pe cari însă le lasă intacte pentru zile mari și pentru a se fâli în fața vizitatorilor. Este lesne de înțeles că în asemenea împrejurări numai datorită faptului că o mare parte a vieții lui cât și a fa-

miliei sale se petrece în afara zidurilor, în aier liber, își păstrează încă relativa bună stare fizică de care se bucură astăzi. Totuși va trebui să li se arate neajunsurile de ordin sanitar și moral cari rezultă din această promiscuitate, determinându-i să renunțe de a considera soba mare ca un tabu, de care nu se pot atinge, utilizându-o pentru adăpost, mai bine zis pentru destinația ei firească.

Igiena corpului deasemenea lasă mult de dorit în mediul rural. Baia e aproape necunoscută la țăranul român în timpul iernii, ceea ce ne situează sub gradul de civilizație al siberienilor cari au fieștecăre în casă o instalație de baie oricât de primitivă ar fi ea. Spre a creia o obișnuință nelipsită din baie se impune instalarea unor băi dușuri, pe lângă casele culturale sătești. Inițiativa cade tot în sarcina intelectualilor din satele noastre.

Dar mortalitatea este mai accentuată în copilărie și cu deosebire în prima copilărie. O seamă de copii se nasc cu o rezistență redusă din cauza căsătoriilor precoce între tineri neajunși încă la deplină maturitate. O altă seamă de copii născuți din căsătorii consanguine pot moșteni la rândul lor calități fizice sau psihice cari să-i pună în inferioritate cu lupta. Alcoolismul, tuberculoza și bolile lummești ale părinților se impregnează și ele asupra stării fizice și psihice a copiilor, reducându-le capacitatea vitală. Surmenajul, apoi hrana insuficientă a mamei în timpul sarcinii poate provoca avorturi, nașteri premature precum și copii debili prea puțin înzestrați față de adversitățile mediului extern.

Cine altul ar putea mai bine cu stăruință și persuasiune, împiedeca căsătoriile precoce cât și cele consanguine ca preotul care prin conduita sa morală ireproșabilă, și-a creiat un ascendent spiritual necontestat asupra celor din jurul său. Și beției cine este chemat să-i pună stavilă, dacă nu tot preotul și învățătorul? Prin șezători și lecturi instructive, prin serbări și exerciții de educație fizică aranjate în zilele de sărbători, se pot abate cu multă ușurință dela ușa cărciumei toți aceia asupra cărora patima beției nu a pus încă stăpânire completă.

Mulți copii mor și din cauza unor obiceiuri rele pe cari mamele le-au moștenit dela străbuni și le aplică mai departe cu tenacitate vrednică de cauze mai bune. Cojle de pe cap nu se curăță căci copilul ar căpăta imediat dureri de cap sau ochi, unghiile iarăși nu se taie, chiar dacă dedesubtul lor se formează paturi de murdărie și microbi căci copilul se face hoț sau i se paralizează brațul, rănile se ung cu sculpat amestecat cu lut, căci s'ar vindeca mai repede, și câte alte obiceiuri cari prin forța conservatismului caracteristic țăranului se mențin în pofida evoluției științei medicale. Cine ar putea să le combată cu mai mare facilitate? Medicul? Contactul său cu sătenii este prea rar pentru a obține rezultatele simțitoare. Moașele? Da, dacă am avea în fieștecare sat moașe cu cultură suficientă, dar cele mai multe sunt și acum empirice. Deci luminătorii satelor pot activa aci cu mai mult succes și mai ales soțiile lor, în cazul că posedă și cunoștințele elementare din domeniul acesta.

Alimentația timpurie a copilului cu alimente nepotrivite vârstei, duce adeseori la catastrofa tot așa ca întârzierea înainte de vreme. Ar fi de dorit ca să se creieze pentru soțiile de preoți și învățători cât și pentru alte intelectuale dela sate, cursuri speciale de scurtă durată, pentru a se iniția în tehnica îngrijirii copiilor și a bucătăriei, pentru ca astfel îndrumările lor să aibă rezultate cât mai bune.

În general ignoranța în materie de apărare și conservare a sănătății este foarte manifestă nu numai la țărani dar chiar și în straturile micii noastre burghezimi. Ea pune adeseori dificultăți de neînving în calea operei de asanarea igienică a satelor și totodată și eforturilor depuse pentru combaterea mortalității. Ignoranța facilitează propagarea tututor bolilor contagioase, cât și a celor lumești recoltând anual zeci de mii de victime omenești. Tot ea este aceea, care îndrumă și astăzi bolnavii satelor spre vrăjitorii și descânțece, ca acum câteva sute și mii de ani. A lupta contra acestei ignoranțe cu toate mijloacele posibile este datoria noastră a tututor, dar mai ales este o datorie a intelectualilor dela sate, căci ei sunt paznicii tezaurului de energii creatoare

ale neamului. Acela care nu-și va lua partea sa din lupta sfântă pentru ridicarea poporului din rândurile căruia s'a ridicat, săvârșește crima supremă a trădării de neam și patrie.

Nu ajunge ca preotul să stropească cu apă sfințită casele credincioșilor, ci trebuie să aibe răgaz ca vizitându-le și cu alt prilej, — să-și cunoască mai bine credincioșii, să-i învețe și să-i sfințească.

Nu ajunge că i vorbim credinciosului în mulțime, unde omul uită de multe ori de ceea ce el este. În mulțime omul judecă pe altul, condamnă fără multă gândire, dar la el acasă, se coboară în suflet, este acasă cu tot sufletul. Și preotul face bine să meargă cu soția sa. Dânsa va duce acolo un duh de familiaritate, iar preotul până când soția lui examinează starea de curățenie a casei, a copiilor, poate să cunoască bine pe credincioși stând cu ei de vorbă. Preotul trebuie să cunoască sufletul, starea psihologică a credinciosului. O măsurătoare de pământ se face cu precizie de un inginer, care a făcut școală, și care a utilizat și utilizează instrumente de precizie. Când azi se fac cercetări metodice asupra școlărilor prin laboratoare de psihologie și în seminarii de pedagogie, ar fi o curată rușine, ca preotul să treacă mecanic prin casele credincioșilor, îndeplinind un ritual util, — cu o rutină fără suflet. Nu. E timpul să vadă credincioșii, că ne interesăm mai mult de ei.

Mergând pe la casele credincioșilor, preotul poate combate concubinajul mai bine chiar decât prin o predică. Tot așa poate sfătui pe părinți să nu lase a se căsători copiii lor minori. Pe cei ce volesc a se divorța, cu autoritatea sa preotul îi va sfătui personal.

Și de ce nu ar alerga preotul pe la casele oamenilor, anume pentru a vedea starea lor sanitară? Noi am instituit Dumineca bolnavilor, când este obligat a cerceta anume pe cei bolnavi. Cu acel prilej câte sfaturi bune nu poate el da celor din casă. Ii îndrumă să cheme medicul în ajutor, căci dacă se strică o roată țăranul o duce la rotar, adică la cel ce o poate repara.

Preotul va lua contact des și cu medicul și va face tot posibilul, ca la caz de nevoie să

înjghebeze chiar o modestă farmacie în satele depărtate de farmacii. Cât de mult poate preotul influența pe toți, chiar pe medici. În ziarul „Vestul” din 11 Ianuarie 1935 am citit următoarele:

Imi aduc aminte de un caz foarte bizar, sau fapta unui doctor dintr'un sat din Bănat. Acum doi ani izbucnise în acel sat scarlatina, tifosul și alte complicații. Autoritățile sanitare ordonează carantina. Totul s'a executat. Doctorul curant era cu locuința în alt sat. Venea tot la două zile la inspecție. Ce făcea? Se oprea la fereștele spitalului, unde din ordinul lui, trebuiau să se arate păpușele bolnave cu limba scoasă ca să constate mersul boalei. Nu intra înăuntru decât foarte rar. Și boalele secerau cu nemiluita, doar erau conduse de un astfel de medic.

Noi nu vom cădea în greșala de a generaliza și a face deducții triste din greșala unui om, dar constatăm, că preotul conștient de datoria lui trebuie să cunoască asemenea cazuri și să îndrepteze lucrurile. Pentru el nu poate fi indiferent, că îi mor credincioșii din lipsă de medic și medicamente.

„Tuturor toate m'am făcut, ca ori cum pe vre-unii să mântuiesc” (I. Cor. 9 v. 22) a zis sf. apostol Pavel. Și el, marele apostol, în adevăr tuturor toate s'a făcut; liber fiind de toate rob s'a făcut pentru Evanghelia, iudeilor ca un iudeu, celor de supt lege ca un supus legii etc.

Prea Cucernici Preoți,

Aveți pilda ostanelilor sfinților apostoli și a tuturor râvnitorilor de viață, întru Iisus Hristos Domnul nostru — Urmați pilda lor. Aveți atâta timp liber la dispoziție mai ales în vremea iernii. Casa culturală vă așteaptă să adunați poporul și să-l sfătuiți cum să-și păzească sănătatea trupească și sufletească.

Nu uitați, că lumea ne privește și vede tot ceea ce facem sau nu facem. Azi, când și cel din urmă om din sat poate să strice foarte mult prestigiului nostru, să nu uităm că stă

în voia și puterea noastră să-i facem pe toți a recunoaște puterea Evangheliei.

La muncă deci, la muncă și fiecare preot așa să se cugete întru sine: „Mai bine îmi este mie a muri decât lauda mea să o facă cineva zadarnică”. (I. Cor. 9 v. 15).

Să se respecte, Biserica și preoțimea!

Acesta este imperativul vremii! Pentru că n'a fost mai înstrăinată de Hristos, și mai lipsită de învățăturile Lui binefăcătoare ca și aceea în care trăim. Pentru că desconsiderarea vieții bisericești-morale, și a preoțimei, în aceste timpuri de criză sufletească, în atmosfera asfixiantă creată de curente subversive și oculte, este semnificativă. Neamul nostru, de veacuri se încălzește la focul sacru al legii străbune, prin razimul căreia a eșit biruitor din vitregia veacurilor trecute, având siguranța unor zile mai bune, animat de îndemnul profetic al adevăraților luminători și conducători firești ai poporului nostru românesc; preoții bisericii strămoșești. Ei au priveghiat la curățenia sufletească a țaranului, infiltrându-i în suflet virtuțile creștine și românești, datorită cărora s'a împlinit visul milenar al românismului de pretutindeni! Paginile istorice ale vitregului și durerosului nostru trecut, sunt martorele martirajelor, și a suferințelor îndurate de marii patrioți, având în fruntea lor preoții bisericii noastre, cari au fost strânși între sulțile Arpadiene, chinuți, și silți a îndura calvarul Golgotei, ca martiri ai credinței românești! Preoții alături de dascălii satelor au aprins făclia, care ne-a luminat și a ținut trează conștiința națională, când viitorul poporului românesc sta în grea cumpănă.

Preoțimea a fost întărirea inimilor și a credințelor noastre, și ea îndeplinește și azi o sfântă datorie de a face să prospereze și să se întărească generațiile viitoare. Preoții au îndeplinit cu sfințenie porunca Evangheliei de a fi în fruntea luptelor, deși presați de evenimente au ajuns întâiu la suferinți, totuși aveau speranța în complectă isbândă a națiunii române. Și speranța lor n'a întârziat a se transforma în realitatea slăvită de imnurile sufletelor românești! Conștienți de misiunea măreață îndeplinită de Biserică în consolidarea noastră națională etnică și culturală, și de

menirea preoților cari au fost și sunt Apostolii românilor, dușmanii neîmpăcați ai țării noastre își îndreaptă săgețile veninoase tocmai către această instituție Divină, ne dându-și seama, că se vor răstigni pe golgota nepuțințelor lor.

Cruda realitate care îndurerează sufletele noastre ale tuturor celor ce simt românește și cunosc în biserica strămoșească, izvorul binefăcător al darurilor ce cu o exagerată dragoste le-a revărsat asupra acestui neam, este că sămânța aruncată de falsificatorii de conștiințe, a prins roade parcă chiar și în sufletele celor chemați a conduce destinele neamului românesc. Căci niciodată ca azi, nu s'a desconsiderat preoțimea, deși în toate actele patriotice a avut și are partea Leului, nici odată nu s'a arătat o indiferență atât de pronunțată sf. bisericii, prin organizarea a diferitelor congrese, întruniri politice, sport, etc. etc., tocmai în timpul serviciilor Divine. E timpul să ne deșteptăm din letargia inconștienței, și cu sufletele primenite să ne reîntoarcem la Hristos și la biserica Lui! Căci până când Biserica și preoțimea nu-și va recăpăta respectul și înțelegerea tradițională, dovedim a fi lipsiți de conștiința recunoștinței, nevrednici de o soartă mai bună, condamnați a ne sbate în acelaș noroiu al imoralei! Regenerarea morală, și educația sufletească creștină, dela cel mai umil cetățean până la titularii fotoliilor ministeriale, sunt soluțiile salvatoare ale sufletelor noastre pustiite. Pentru că la răscrucea problemelor existenței noastre naționale, acelaș deget al destinului stă poruncitor îndreptat spre singura cale a fericirii neamului nostru: Biserica strămoșească!

Horia Vișolu
preot.

Creștinism și realitate socială.

Sub acest titlu sunt reunite lucrările lui N. Berdiaeff: *Marxism și Religione, Creștinismul și lupta claselor, Creștinismul și activismul omului și Demnitatea creștinismului și nevrednicia creștinilor* (Je sers ed Paris 1934). N. Berdiaeff, e filosoful și apologetul ortodoxismului, care pe una din lucrările lui a pus această dedicație: „Inchin aceste rânduri memoriei lui Karl Marx, dascălul social al tineretului meu căruia azi, i-am devenit adversarul ideologic.“ Deci cel mai autorizat să ne vorbească în această materie.

În lucrările de mai sus, caută să ne arate că, — deși marxismul e un fenomen serios în istorie și că prin urmare nu trebuie să ne privim dușmanul sub un unghiu prea elementar —, singur creștinismul — nu însă în o formă abătută dela curățenia lui originală și pus în slujba intereselor particulare —, e adevăratul doctor al sufletelor și al trupurilor. De aceea metodele de luptă împotriva dușmanilor credinței creștine, vor trebui să fie metode noi, bazate pe mărturisirea greșelilor săvârșite de creștini în decursul istoriei. Pentru Berdiaeff, plaga comunismului e pedeapsa pentru păcatele săvârșite de lumea creștină. Creștinismul a venit foarte puțin în ajutorul proletariatului, când a fost umilit, de aceea acum când pare că proletariatul triumfă și vrea să oprească la rândul lui, Biserica trebuie să intervină, căci ce poate purifica căutările adevărului social, și să împace aceste căutări cu adevărul lui Hristos.

Marxismul e victima capitalismului și a progresului tehnic. Ideea mesianismului proletar la Marx, ideea că proletariatul e chemat să mântuiască lumea, s'a ivit în urma faptului, că Marx era un evreu, în subconștientul căruia, ca în a tuturor a celor cari au respins pe Iisus, stăruia această concepție mesianică. El însă mărturisește acest milenarism israelit sub o formă lumească, adică desfăcută de rădăcinile religioase. Pentru el poporul ales, nu mai e poporul Evreu, iar Mesia e proletariatul, care va aduce Împărăția lui Dumnezeu pe pământ fără ajutorul lui Dumnezeu. Credea că binele se naște din rău, frățietatea din ură. Concepție justificată prin schema hegeliană relativă la trecerea tezei în antiteză. Marxismul e negatorul nu numai a lui Dumnezeu, ci și al omului. Cere iubirea colectivului, a ceea ce Nietzsche numea iubirea „departatului“ (viitorului). Creștinismul deasemenea tinde spre un scop îndepărtat, Împărăția lui Dumnezeu, însă nu neagă iubirea „aproapelui“.

Pentru aceia cari se îndoiesc de edevritatea și dumnezeirea creștinismului, N. Berdiaeff citează întâmplarea scrisă de Borccacio, că un Evreu se converteste la creștinism, tocmai atunci când constată decăderea papilor din Roma, și care declară în urma acestei constatări: Dacă credința creștină n'a putut fi zdruncinată cu toate nemerniciile pe care le-am văzut în Roma, ci din contră s'a întărit și a crescut, e semn că ea e credința cea a-

devărată. Creștinismul e divin, e măreț și nu e drept să-i imputăm lui, păcatele și nevrednicia creștinilor.

Pr. Gh. Perva.

† Preotul Sabin Stănijan

Preotul nostru Sabin Stănijan din Crocna, a căzut victimă a datoriei. Bolnav de gripă și aprindere de plămâni, s'a sculat din pat să facă o înmormântare care i-a fost fatală, căci în urma unei noi recidivări a trecut la viața vecinică, Duminecă în 24 Februarie. Moare în etate de 49 de ani și 25 ani de preoție, lăsând în dolu și durere, soția, 3 fetițe și comuna Crocna pe care a păstorit-o cu vrednicie.

A fost înmormântat Miercuri în 27 Februarie de protopopul C. Lazar din Gurahonț asistat de preoțimea protopopiatului. La cimitir a fost petrecut de tot satul Crocna și Mădrijești. unde păstorise mai înainte.

Părintele Stanijan, s'a născut în București (Hunedoara) în 1886. Studiile liceale le-a făcut la Brad și Năsăud unde a luat Bacalaureatul în 1905. A făcut teologia în Caransebeș. În 1909 s'a căsătorit cu Maria Leuca fica preotului Leuca din Mădrijești. Dela sfârșitul anului 1909 a păstorit comuna Mădrijești pentru care a fost sfințit, până în 1928, când a trecut la parohia Crocna, pe care a păstorit-o până la moarte. Dumnezeu să-i facă parte de odihnă ușoară.

APEL

Pe întinsul graniței noastre de Nord-Vest, dela Oradea până la S ghetul Marmației — peste 250 Km. — nu sunt încă atâtea turle de biserici ortodoxe române, măcar câte degete la o singură mână. Capitalele de județe, toate orașele de pe această frontieră și dintre multele noastre colonii, afară de 2—3, toate sunt fără biserici.

Așa și în orașul nostru Carei, fost reședință de județ și astăzi comună urbană. Deși pe lângă 10.000 locuitori minoritari adăpostește un bun mănunchiu de creștini ortodocși, un regiment de infanterie, patru școli secundare cu mulți profesori și elevi ortodocși, totuși din contribuția acestora toți, dar toți bieți funcționari cu leafă fixă și la minimum redusă, nu-și poate crea fonduri necesare pentru un modest lăcaș de închinare Atotmilostivului.

Socolindu-ne neputința noastră, deși cunoaștem împrejurările grele în cari ne sbatem cu toții, apelăm la contribuția publică a tuturor concetățenilor noștri fraji de un sânge și de o lege, cu credința fermă, că cei buni vor grăbi a dăruii cu dragă inimă obolul lor pentru zidirea „Casei lui Dumnezeu“, aici unde glasul ortodoxiei a fost adânc înmormântat de dușmanii seculari ai neamului nostru și numai dreptatea lui Dumnezeu ne-a adus iarăși la reînvierea credinței noastre strămoșești, pe aceste plaiuri străbune.

Ajutându-ne la această preamărire a slavei lui Dumnezeu, Atot Milostivul Părinte, va trimite razele mângăerii Sale peste noi toți, unindu-ne în marea bucurie tradițională „din cele vremi trecute,“ când fiecare biruință se însemna cu noi și noi lăcașuri de slavă Tatălui ceresc.

Aici vă trimitem 1 carnet à 100 file, de câte 5 lei, în valoare totală de Lei 500, cu rugămintea să-le vindeți prietenilor și tuturor cunoscuților Dvs., trimițându-ne apoi cel mai târziu până la 1 Martie 1935, prețul lor prin poștă cu detragerea cheltuielilor.

Mulțumindu-vă cu cea mai adâncă recunoștință, ne vom ținea de sfântă datorie ca numele Dvs. să fie pomenit la târnosirea acestei biserici și trecându-se în pomelnicul special, se va pomeni în fiecare an la Sfânta Liturgie dela serbarea Hramului, în șirul citorilor și binefăcătorilor acestei biserici.

D. c. m. s.

Cu deosebite sentimente de mulțumire
In numele Comitetului de construcție
Oficiul Parohial Ortodox Român
din Carei — Sălaj

Fapte!

În județul Hunedoara în anul 1934 s'au zidit 13 biserici și s'au reparat 12 în valoare de 2.854.056 Lei. S'au zidit de nou și s'au dat destinației 6 școli, 22 s'au pus sub acoperiș iar 7 sunt în curs de construcție. Pentru construcții școlare s'au cheltuit 5.798.463 Lei. Pentru construcții de spitale și pentru îmbunătățirea sănătății publice s'au cheltuit 2.943.000 Lei. Pentru primării și localuri administrative 4.976.604 Lei. În capitala județului s'a început în luna Octomvrie construcția palatului administrativ, pentru care s'a prevăzut 6 milioane Lei.

În total s'au cheltuit peste 16 milioane Lei.
Oameni și fapte! Pr. C. M.

INFORMAȚIUNI.

Personale. P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, a plecat Luni în 4 Martie după masă la București, pentru a participa la ședințele Sinodului Permanent.

Parastas pentru Emanuil Gojdu. Duminică în 24 Februarie a. c. preoțimea parohiei Arad, a slujit parastas pentru marele binefăcător al neamului românesc, care a fost Emanuil Gojdu. Au fost prezenți mulți intelectuali, cari au beneficiat burse din Fondatiunea Gojdu.

Ajutor din Fondul de asigurare al preoțimei din eparhia Aradului. Familia preotului Sabin Stăncău din Crocna, decedat în 25 Februarie a. c., a ridicat în ziua de 26 Februarie, dela casieria Consiliului nostru eparhial suma de 25.000 lei, — minus taxele de cotizatiți pe 5 ani în sumă de 2350 lei — drept competență din Fondul de asigurare, pentru caz de moarte al preoțimei din eparhia Aradului.

Este al IV-lea caz, dela înființarea acestui fond, când familia preotului care a răposat beneficiază de ajutorul acestui fond.

Parastas pentru fostul Episcop Ioan I. Papp Duminică în 3 Martie l. c. P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, asistat de consilierii eparhiali a slujit în biserică catedrală din Arad, parastasul de 10 ani dela moartea fostului Episcop de Arad Ioan I. Papp. La parastas au asistat mulți intelectuali și popor.

Ședință plenară. Luni în 4 Martie cele 3 secții ale Consiliului nostru eparhial au ținut ședința comună sub presiul P. S. Sale părintelui Episcop Grigorie. S'au discutat și adus decise cu referire la multe obiecte de ordin bisericesc, școlar și financiar.

Audiență. M. Sa Regele a primit Marți, 26 Febr. c. în audiență pe I. P. Sf. mitropolitul Nicolae al Ardealului.

Noul administrator al Casei Școalelor. Dl. conf. universitar Ștefan Șolimescu a fost numit administrator al Casei Școalelor în locul decedatului T. Aleseanu. Dl. Șolimescu este un om învățat, înzestrat cu o vastă cultură, care l-a îndreptățit și până aici să fie inspector general al artelor și insp. general al învățământului militar secundar.

Un intelectual la datorie. Este vorba de dl. Dr. Vasile Mircu, deputat în adunarea eparhială a Aradului. D-Sa acționează în cadrul Frăției Ortodoxe Române, scrie articole de conținut religios în diferite ziare și citește zilnic sf. Scriptură. Dumnezeu să-l binecuvinteze cu toată casa sa.

În apărarea credinței. Citim în ziarul „Curentul” din 26 Febr. a. c., că dl. Dr. Nicolae Lupu, fost Ministru de Interne, în ziua de 23 Febr. a. c. a ținut o conferință în comuna sa natală Arsura. Domnia Sa a

sfătuit sătenii să-și dea copiii la școală și să albe mai multă frică de Dumnezeu.

Exemplele bune ar trebui să fie urmate de toți intelectuali cari fac politică.

Răsplata unui rege.

☩ Alexandru Macedon, a fost cel mai mare împărat al timpului său (a. 336-323 înainte de Hr.) care a cucerit toată lumea cunoscută pe vremea aceea.

A avut ca profesor pe Aristotel mare învățat și filosof grec.

Acest împărat voind să distingă în mod deosebit pe unul din supușii săi, îl chemă la sine și îi zise: „Du te la vistiernicul meu, și cere-i orice sumă vei vrea și ți se va da”. Fără a sta mult pe gânduri omul se duse la vistiernic și-i ceru o sumă enormă.

Acesta, însă îl spuse, că fără consimțământul verbal al regelui, nu-i poate da o sumă atât de mare. În urma acestui refuz, regele a intervenit personal dând ordin vistiernicului: „Să dai acestui om cât cere, el știa că are de-a face cu un rege, care răsplătește regește. M'am convins că el mă crede capabil de fapte mari și prin aceasta mă stimează”.

☩ ☩ Dumnezeu este împăratul Cerurilor și este dispus oricând ca să ne dea o veșnicie, drept dar. Totul atârnă, însă ca noi să l-o cerem și mai ales, să o primim.

Nr. 1600 | 1935.

Comunicat

Se aduce la cunoștința conducătorilor de oficii parohiale, că Comitetul local de revizuire din Timșoara prin deciziunea de sub Nr. 1189—1933 s. II. a deobligat comuna politică să susceapă în bugetul său suma de... Lei ca și chirie anuală, pentru intravilanul parohial, pe care s'a zidit o școală de Stat, fără consimțământul organelor parohiale.

Arad, ședința comună a secțiilor Consiliului Eparhial dela 4 Martie 1935.

Consiliul Eparhial.

Nr. 1685 | 1935.

Comunicat

În urma rapoartelor primite dela conducătorii Oficiilor parohiale din mai multe parohii, în ce privește adresa Ministerului Instrucțiunii de sub Nr. 112191 | 1934 prin care se dispune, ca „proprietățile școlare înscrise în

c. f. sub numele de „Fond școlar“ să fie trecute pe numele Statului, deoarece nu intră în atribuția Bisericii ort. rom. de a se ocupa de învățământ și nu are nici dreptul de a poseda astfel de bunuri bisericești“, în unul din proximele numere din organul Eparhial „Biserica și Școala“ se va publica opinia Jurisconsultului eparhial, precum și un extras din deciziunea Comitetului local de revizuire din Timișoara, secția I. de sub Nr. 1268—1934, (deciziune ridicată la valoare de drept), prin care o comună politică, este obligată a achita parohiei suma de... Lei, chirie pentru edificiile școlare f. confesionale, folosite acum de școala de Stat.

Atât opinia juridică a Jurisconsultului Dr. C. Iancu, care se va tipări în broșură, cât și comunicatul ce se va tipări sub Nr. ad. 1685—1935, se vor păstra în arhivele respective bibliotecile parohiale.

Arad, ședința comună a secțiilor Consiliului Eparhial dela 4 Martie 1935.

Consiliul Eparhial.

Bibliografie.

Revoluția lui Horea, Cloșca și Crișan.

de Iosif Moldovan Inspector Școlar pensionat și președintele F. O. R. secția Arad.

În biblioteca Frăția Ortodoxă Română No. 2. secția Arad, a apărut cartea de mai sus, scrisă cu competența omului de școală, care se indelectnește cu multă iscusință, cu desgroparea trecutului românesc din vremurile pline cu lacrimi sânge și martiraj.

Intr'o limbă cursivă și bazată pe documente bine studiate, autorul ne arată că răsvrătirea bleșilor români în anul 1784 sub curagioșii conducători Horea, Cloșca și Crișan, a provenit nu numai din soarta amară ce-o îndurau Românii ardeleni, cari gemeau sub cnutul iobăgiei, ci mai mult pentru nedreptățile ce aveau să îndure din cauza religiei ortodoxe române, care le dădea strămoșilor noștri un caracter distinctiv național.

Cel mai mulți dintre intelectuali și proeții noștri ieșiți în viață înainte de înfăptuirea unității noastre naționale, n'au avut putința să cunoască trecutul plin de suferințe al părinților noștri. Cartea d-lui I. Moldovan, care se extinde pe 80 de pagini, ne dă prilej să vedem oglinda trecutului nostru.

Sunt citate o mulțime de persoane din satele eparhiei noastre, arătându-se cum a ajuns focul nemulțumirei peste Arad până departe în Bănat. Cartea costă 20 lei.

Concurs repetit.

În baza ordinului Ven. Consiliu Eparhial Nr. 685/935 se publică din nou concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul Nicolae Raichici din Iancahid (Iugoslavia).

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumătate din sesiunea parohială constătătoare din 32 jugh. cad. pământ arător și 1 jugh. cad. grădina.

2. Jumătate din birul legal.

3. Jumătate din stolele legale.

4. Jumătate din salariul dela stat al parohului.

Parohia este de cl. I. În lipsă de reflectanți de cl. I. la concursurile anterioare, se admit și reflectanți pentru parohii de cl. II.

Alesul va predica regulat în sf. biserică, va catehiza la școala primară din loc și va plăti toate impozitele după beneficiul său.

Reflectanții se vor prezenta în vreo Duminică sau Sărbătoare în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratoric, având avizul prealabil al Administratorului protopopesc.

Cererile de concurs se vor adresa Consiliului parohial din Iancahid și se vor înainta administratorului protopopesc în Sarcia (Iugoslavia).

Consiliul parohial

În înțelegere cu: *Gherasim Audru*

adm. ppesc

1—3

Concurs.

Consiliul parohial ort. rom. din Caporal-Alexa (fost Cherechiu), în baza hotărârii corporațiilor parohiale, aprobate de Ven. Consiliu Eparhial sub No. 7168/1934, prin aceasta publică concurs de licitație pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidire a casei parohiale, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul de strigare 170.000 Lei.

2. Anteprenorii nu pot pretinde spese de participare la licitație.

3. Anteprenorii vor depune vadiu de 6% în numerar, înainte de licitație.

4. Planul, devizul și alte condițiuni se pot vedea la oficiul parohial din Caporal-Alexa.

5. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința lucrările — fără privire la rezultatul licitației — acelui anteprenor, în care are mai multă încredere.

6. Terminul de licitație la 15 Martie 1935.

7. Intrucât până la aceea dată nu se vor prezenta cel puțin doi reflectanți pentru preluarea zidirii casei parohiale prin licitație minuendă și cu material dela ei, — Consiliul parohial, tot prin a-

ceasta și pe acea dată publică concurs pentru preluarea lucrărilor, manufactura, urmând ca materialul să-l furnizeze el.

Caporal-Alexa, din ședința consiliului parohial, dela 21 Februarie 1935.

Pr. S. Stan

președintele cons. par.

1 3

Concurs.

În baza ordinului Ven. Consiliu Eparhial No. 686/935 se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea parohiei a II-a din *Toracul Mare* (Jugoslavia) devenită vacantă prin încetarea din viață a preotului Marius Tempea.

Venitele parohiei sunt:

1. Sesiunea parohială, constătătoare din 30 jugh. cad. pământ arător.

2. Birul parohial, rescumpărat cu 3000 Dinari.

3. Stolele legale.

4. Dotația dela Stat, pe care parohia nu o garantează.

Până la 1 Nov. 1935 preoteasa văduvă va beneficia jumătate din venitul parohial.

Parohia este de cl. I și dela recurenți se cere cvalificație regulamentară. Alesul va predica regulat în sf. biserică și va catehiza la școlile primare din loc, unde va fi repartizat, fără altă remunerație dela parohie; va plăti toate impozitele după beneficiul său.

Reflectanții cu avizul prealabil al Administratorului protopopesc, se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în sf. biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratoric. Cererile de concurs însoțite de actele necesare, se vor adresa Consiliului parohial din *Toracul-Mare* și se vor înainta Administratorului ppsc în *Sarcia* (Jugoslavia).

Consiliul parohial.

În înțelegere cu: *Gherasim Andru* adm. protopopesc

2—3

In atențiunea Cond. Oficiilor Parohiale și Epitr. Paroch.

Librăria Diecezană din Arad

Mare magazin de revizite bisericești,
cărți literare, predici, Lumânări, Tămâie,
Smirmă, ulei pt. candelile s. a.

Lumânări cari ard fără să picure, diferite calități și mărimi.

Smirnă kgr. Lei 200—500.—

Tămâie „ „ 100—150—200.—

Ulei pt. candelile kgr, Lei 60—55.—

Fitile „ „ cutia Lei 10—8.——6

**Lumânări din comp. de ceară minerală
albe cu 50% paraf.** kgr. à Lei cal. I. 65.— cal. II.
55—60 Lei.

Precum și la comandă executăm lumini din ceară garantată, ceară naturală, ceară minerală, albite și nealbite.

La cerere trimite-mi catalogul detaliat.

